

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

735

Vragen van de leden **De Wit** en **Irrgang** (beiden SP) aan de ministers van Justitie en van Economische Zaken over de afwikkeling van de bouwfraude. (Ingezonden 23 november 2006)

1

Hebt u kennisgenomen van de uitzending van Zembla over de afwikkeling van de bouwfraude?¹

2

Hoeveel bouwbedrijven zijn uiteindelijk door het openbaar ministerie (OM) vervolgd, terzake waarvan werden zij vervolgd en tot welke veroordeling(en) heeft dat geleid? In het bijzonder welke straffen en/of maatregelen werden door de rechter opgelegd?

3

Zijn er nog strafzaken aanhangig? Zo ja hoeveel en terzake van welke verdenking?

4

Hoeveel ambtenaren zijn er in het kader van de bouwfraude vervolgd, terzake van corruptie of eventuele andere strafbare feiten? Waartoe heeft die vervolging geleid? Welke straffen of maatregelen zijn opgelegd?

5

Lopen er nog strafzaken tegen ambtenaren? Zo ja, hoeveel, en terzake waarvan worden zij vervolgd?

6

Hoeveel bouwbedrijven zijn door de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) beboet? Hoe hoog zijn de boetes? Wat is het totale bedrag van de opgelegde boetes?

7

Met hoeveel bedrijven onderhandelt de NMa nog over de (voorlopig) opgelegde boetes?

8

Hoeveel bouwbedrijven zijn naar de rechter gestapt om over de door de NMa opgelegde boetes te procederen?

9

Wat heeft het OM respectievelijk de NMa gedaan met de in 2004 bekend geworden schaduwboekhouding van Boele en Van Eesteren?¹ Klopt het dat daar niets mee is gedaan? Zo ja, waarom niet?

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen van het lid Van Oudenallen (Groep Van Oudenallen), ingezonden 20 november 2006 (vraagnummer 2060703290).

¹ Zembla, VARA tv, zondag 12 november 2006.

Antwoord

Antwoord van minister **Hirsch Ballin** (Justitie), mede namens de minister van Economische Zaken. (Ontvangen 5 februari 2007), zie ook Aanhangsel Handelingen nr. 493, vergaderjaar 2006–2007

1

Ja.

2

Er zijn vier bouwbedrijven vervolgd voor (het medeplegen van) oplichting (artikel 326 van het Wetboek van Strafrecht (Svr), het overtreden van de Wet economische mededinging (6 WED, jo 1, 2 WED en 15 WEM), heling (416 Sr), witwassen (420bis Sr) en deelname aan een criminele organisatie (140 jo 51 Sr). De bedrijven zijn veroordeeld voor deelname aan een criminele organisatie, meermalen gepleegd. Aan drie bedrijven zijn boetes opgelegd van € 45.000, aan één bedrijf is een boete van € 100.000 opgelegd.

3

De strafzaken die op basis van het opsporingsonderzoek naar aanleiding van de schaduwadministratie van het bedrijf Koop Tjuchem zijn voortgekomen – zoals bekend zijn acht projecten uit de administratie geselecteerd die hebben geleid tot onderzoeken tegen vier bouwbedrijven en twaalf daaraan verbonden natuurlijke personen (leidinggeevenden) – zijn afgerond. Op 9 juni 2005 is vonnis gewezen tegen vier bouwbedrijven en twaalf daaraan verbonden natuurlijke personen. Daarbij zijn twee natuurlijke personen vrijgesproken en zijn de bouwbedrijven en de overige natuurlijke personen veroordeeld. Alle veroordeelde verdachten hebben hoger beroep ingesteld, met

uitzondering van één bouwbedrijf en één natuurlijk persoon. Het Openbaar Ministerie heeft in alle zaken hoger beroep ingesteld. De behandeling van deze zaken heeft nog niet plaatsgevonden. Over de resterende kleine, aan de reeds vervolgde bouwbedrijven gerelateerde ondernemingen, kleine zelfstandige ondernemingen en overige werknemers van de reeds vervolgde bouwbedrijven met een lagere (uitvoerende) positie dient nog een definitieve afdoeningsbeslissing te worden genomen.

4

Het corruptie-onderzoek met betrekking tot de bouwfraude heeft zich gericht op de omkoping van ambtenaren door aannemers en de daarbij behorende handelingen. De Rijksrecherche heeft verdenkingen van corruptie van twaalf ambtenaren onderzocht.

In het kader van deze onderzoeken zijn negen personen aangehouden ter zake van de corruptieverdenkingen, van wie zes personen zijn gedagvaard. Deze zes werden allen gedagvaard wegens overtreding van artikel 363 lid 1 aanhef en onder 1 Sr. (aannemen van giften door ambtenaar met als doel iets te doen of na te laten) waarbij twee van hen tevens werden gedagvaard wegens overtreding van artikel 225 Sr. (valsheid in geschrift).

In eerste aanleg werden vijf van de zes gedagvaarde ambtenaren veroordeeld. De strafoplegging bestond voor vier van hen uit een werkstraf van 240 uren (subsidiar 120 dagen hechtenis) en voor één van hen uit een werkstraf van 80 uren (subsidiar 40 dagen hechtenis). Een van de zes gedagvaarde ambtenaren werd volledig vrijgesproken, waartegen geen hoger beroep is ingesteld, zodat deze vrijspraak onherroepelijk is geworden.

In hoger beroep werden drie van de vijf in eerste aanleg veroordeelde ambtenaren vrijgesproken. Daarvan is één vrijspraak onherroepelijk geworden. Tegen twee andere vrijspraken heeft het openbaar ministerie cassatie ingesteld. Ten aanzien van de twee overige, door de rechter in eerste aanleg veroordeelde ambtenaren geldt dat in hoger beroep één ambtenaar werd veroordeeld tot 10 maanden onvoorwaardelijke gevangenisstraf, tegen welke veroordeling deze ambtenaar cassatie heeft

aangetekend, en één ambtenaar werd veroordeeld tot 90 dagen gevangenisstraf waarvan 56 dagen voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar, tegen welke veroordeling deze ambtenaar cassatie heeft aangetekend.

Zie ook mijn antwoord op vraag 4 van mevrouw Van Oudenallen van 20 november 2006 (nummer 2060703290).

5

Er lopen geen strafzaken meer in eerste aanleg. In vier zaken is – na uitspraken in hoger beroep – cassatie ingesteld. De behandeling hiervan heeft nog niet plaatsgevonden.

6

De NMa heeft in 2005 en 2006 in de deelsectoren Grondweg- en Waterbouw, Installatie, Burgelijke- en Utiliteitsbouw, Kabels & Leidingen, Groenvoorziening en Betonproducten in totaal 1374 zaken afgehandeld. Dit heeft in 1252 gevallen geleid tot het opleggen van een boete. Het hoogste boetebedrag dat een onderneming opgelegd heeft gekregen bedraagt € 11.693.189. Het totale bedrag van de opgelegde boetes is (afgerond) € 301.000.000.

7

De NMa onderhandelt niet over de hoogte van een opgelegde boete. Wel staat tegen een besluit waarbij de NMa een boete oplegt, bezwaar en beroep open.

8

Er lopen thans (nog) geen zaken bij de rechter.

9

De bedoelde bescheiden die in februari 2004 aan opsporingsambtenaren van de Nationale Recherche zijn overhandigd, betreffen geen schaduwadministratie of schaduwboekhouding maar een mogelijke resultante daarvan, namelijk de daarop gebaseerde verrekeningen. Nu het overgrote deel van de in de verrekenlijsten vermelde feiten zich heeft afgespeeld na 1 januari 1998, is wat betreft overtredingen van de Mededingingswet (kartelovertradingen) de NMa de aangewezen instantie om vervolgonderzoek te doen. Het Openbaar Ministerie heeft de verrekenlijsten onderzocht op mogelijke strafbare feiten in relatie

tot corruptie, valsheid in geschrift, oplichting en deelname aan een criminele organisatie, maar er zijn onvoldoende aanknopingspunten aangetroffen om tot succesvolle opsporing en vervolging van deze feiten te komen.

Vervolgens is de boekhouding van Boele & Van Eesteren door de NMa als bewijsmateriaal gebruikt in het onderzoek naar structurele overtredingen van de Mededingingswet in de B&U sector in de periode 1998–2001. Dit onderzoek heeft inmiddels geleid tot een totaalbedrag aan opgelegde boetes van (afgerond) € 76.000.000 in 658 zaken.